

Epištola JAKUBA

nástin výkladu

Hamilton SMITH

Epištola JAKUBA

nástin výkladu

Hamilton SMITH

NEPRODEJNÉ

Citace z Božího slova se opírají o kralický překlad Bible, v některých případech upravený překladem z předlohy nebo použitím znění z Českého studijního překladu Bible, © Nakladatelství KMS 2009,

Název originálu: „THE EPISTLE OF JAMES, An Expository Outline“

Vytištěno s laskavým svolením vydavatele

Edinburgh, EH5 3RD, 74 Granton Road.

ŠÍŘENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

www.sirenipismasvateho.cz

2015

Obsah

1. Úvod	6
2. Praktický křesťanský život	8
3. Křesťanský život – důkaz víry	13
4. Různé druhy špatnosti těla	17
5. Příchod Pána	26

I.

Úvod

(Kapitola 1,1)

Pisatel Epištoly o sobě píše jako o „*služebníku Božím a Pána Ježíše Krista*“. Poněvadž Jakub, jenž byl bratr Janův a syn Zebedeův, již brzy zemřel mučednickou smrtí skrze Heroda (Sk. 12,2), je pravděpodobně správné mít za to, že toto je Jakub, jenž zaujímal vedoucí místo mezi židovskými věřícími v Jeruzalémě (Sk. 12,17; 15,13; 21,18; Gal. 2,12). Tak přirozeně byl zvláště vhodný k tomu, aby napsal Epištolu dvanácti pokolením v rozptýlení. Takovým posílá pozdrav.

Abychom mohli Epištole rozumět, je nutné mít na paměti postavení židovských věřících v Judeji a Jeruzalémě, jak nám je ukázáno ve Skutcích apoštolů. Je zřejmé, že v té době tam byl velký počet věřících, kteří se s konečnou platností neoddělili od židovského systému. Čteme o věřících, kteří „*trvali na každý den jednomyslně v chrámě*“. Později shledáváme, že „*mnohý také zástup kněží poslouchal víry*“. Potom opět čteme, že tam byli také „*někteří ze sekty farizejské, kteří byli uvěřili*“ a kteří říkali, že je nutné věřící obřezávat. Později slyšíme o „*mnoha tisících Židů*“, kteří uvěřili a „*všichni byli horliví milovníci zákona*“, a zjevně se nevzdali obětí a židovských zvyků (Sk. 2,46; 3,1; 6,7; 15,5; 21,20).

Byl to bezpochyby nenormální stav. Bylo to však období přechodu od židovství ke křesťanství a Bůh během tohoto období snášel mnohé, co nebylo podle Jeho myšlenek. To víme z Epištoly Židům, napsané později, jejímž hlavním předmětem bylo oddělení křesťanů od židovského systému. Napomínala je, aby vyšli z tábora a přerušili svá spojení s pozemským náboženstvím a zaujali své nebeské postavení ve spojení s Kristem venku na místě pohanění.

Kromě toho se zdá, že během této doby přechodu Bůh uznával jako vyznávající Boží lid nejen křesťany spojené se Židy, ale také dvanáct pokolení, mezi nimiž byli, ačkoli jen křesťané mezi nimi měli víru, která vyznávala Ježíše jako Pána. Tak Epištola není adresována církvi jako takové, ani výlučně židovským křesťanům. Je adresována dvanácti pokolením rozptýleným v cizině, i když uznává a zvláště napomíná křesťany mezi nimi.

Epištola je z velké části špatně rozuměno a je tu obava, že je velmi zanedbávaná pravými věřícími, poněvadž nevidí její zvláštní charakter. Správný pohled ji vidí jako pojednávající o první fázi křesťanství, když se křesťané ještě neoddělili od národa Izraele. Ale z tohoto důvodu se neprávem tvrdí, že má jen malý přímý vztah k našim dnům, kdy bylo zjeveno plné světlo o církvi s jejími nebeskými požehnáními.

Faktem je, že historie se opakovala a opět se praví křesťané nalézají uprostřed širokého vyznání, jež, podobně jako těch dvanáct pokolení, netvoří pohané, ale ti, kteří vyznávají, že znají pravého Boha. Z tohoto důvodu Epištola, která se obracela k první fázi křesťanství, má velmi zvláštní použití pro její poslední fázi.

V jejích pěti kapitolách nemůžeme očekávat nějaké rozvinutí křesťanského učení nebo představení výlučných výsad shromáždění. Všechny tyto hluboce důležité pravdy jsou odhaleny v jiných inspirovaných Epištolách. **Hlavním předmětem této pronikavé Epištoly je výzva k vyznávajícímu Božímu lidu a napomenutí věřících k praktickému chození, které dokazuje skutečnost jejich víry v protikladu k rozsáhlému vyznání, uprostřed kterého jsou.** Křesťanský život musí mít vždy hlubokou důležitost, ale nikdy ne větší, než když nedbalé vyznání si obléklo vnější plášť křesťanství bez osobní víry v Pána Ježíše. Zde tedy nalézáme test své víry a prozkoumání svého života.

V 1. kapitole je před nás postaven praktický křesťanský život.

Ve 2. kapitole je praktický život představen jako důkaz naší víry v Pána Ježíše Krista.

Ve 3. a 4. kapitole máme před sebou sedm různých druhů zla, které charakterizují zástupy vyznavačů a do kterých pravý křesťan může snadno upadnout, neochránil-li ho milost Ducha Božího.

V 5. kapitole staví apoštol stav vyznávajících zástupů do protikladu ke stavu Božího trpícího lidu a předkládá příchod Pána ve vztahu k oběma třídám.

II.

Praktický křesťanský život

(Kapitola 1,2-27)

První kapitola nám předkládá velký předmět Epištoly – rozvinutí úplného křesťanského charakteru uprostřed rozsáhlého vyznání bez života.

Verše 2-4: Apoštol začíná tím, že nás povzbuzuje k radosti ve zkouškách, které se stávají příležitostí k rozvinutí praktického života v pobožnosti. Předně nám říká, že zkoušky jsou testem a důkazem skutečnosti naší víry. Za druhé jsou prostředkem, který Bůh užívá, aby rozvinul trpělivost či vytrvání. Za třetí: Jestliže je trpělivosti dovoleno, aby vykonala své dílo, povede k dobře vyrovnanému křesťanskému životu, ve kterém je naše vůle odmítána a je konána Boží vůle. K tomu musíme dovolit, „*ať má trpělivost dokonalý skutek*“. Dílem trpělivosti je odstranění naší sebedůvěry a svévole a učí nás, že mimo Boha nemůžeme dělat nic. Jestliže trpělivost vykonala své dokonalé dílo, duše ukáže své poddání se Bohu ve zkoušce skloněním se před tím, co Bůh dovoluje, a čekáním na Pána. „*Dobré jest trpělivě očekávajícímu na spasení Hospodinovo.*“ (Pláč 3,26)

Epištola tak začíná předložením způsobu, kterým Bůh chce rozvíjet ve svém lidu život, nepostrádající žádný křesťanský rys. Tento život byl vyjádřen v dokonalosti v Kristu na zemi **uprostřed** zkoušek a utrpení. Je působen ve věřících **skrze** zkoušky a utrpení.

Verš 5: Avšak i když je vůle poddaná a my si skutečně přejeme konat Boží vůli, můžeme často ve svých zkouškách postrádat moudrost k jednání podle Jeho vůle. Jestliže toto je případ někoho z nás, pak apoštol říká: „*Žádej ji od Boha.*“ Naším zdrojem pomoci je Bůh. Možná že se bojíme obrátit se na lidi nejenom proto, že jejich rada nemusí být správná, ale protože snad neradi dávají svou radu, vyčítají nám naši nevědomost anebo zradí naši důvěru. U Boha nemusíme mít takové obavy. On dává volně bez toho, že by nám vyčítal naši pošetilost nebo slabost.

Verše 6-8: Potřeba, která nás obrací k Bohu, se stává příležitostí k rozvinutí naší víry. Jsme napomínáni, abychom nejenom „*žádali od Boha*“, nýbrž také abychom „*žádali ve víře*“, nic nepochybující. Když hledíme k Bohu, máme počítat s odpovědí na své modlitby. Pochybovat o tom, že Bůh odpoví ve svůj vlastní čas a svým způsobem, by ukazovalo, že naše mysl je podobná

„vlnám mořským, které vítr sem i tam žene a jimi zmítá“. Vlna je vystavena větrům ze všech světových stran. Nemáme dovolit, aby naše modlitby byly ovlivňovány těžkostmi okolností nebo silou protivícího se zla, ale máme v prosté víře hledět k Tomu, jenž je nade vším protivícím se vlivem zla – k Tomu, jenž může kráčet po vlnách a tišit bouři. Jen On nám může dát moudrost k jednání podle své vůle. Naše modlitby k Bohu mohou často mít překážku v nevěře, která hledí na okolnosti. S dvojí myslí budeme nestáli na všech svých cestách, jsouce hnáni tou či onou cestou, podle toho jak se okolnosti jeví být příznivými nebo nepříznivými.

Verše 9-11: Kromě toho se můžeme snažit najít cestu, jak uniknout zkouškám pomocí sociálního postavení nebo bohatství. Jako křesťané bychom se měli radovat, že naše postavení před Bohem žádným způsobem nezávisí na sociálním postavení v tomto světě. Nechť bratr, jenž je v životě v nízkém postavení, se raduje, že křesťanství jej vyvýšilo do nového duchovního postavení daleko nad vši slávou, již může nabídnout tento svět, že může mít obecenství s Kristem a s Jeho lidem v přítomné době a že bude sdílet slávu Krista v budoucím světě. Pamatujme, že je psáno, že Bůh *„vyvolil chudé tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a dědicové království, které zaslíbil těm, kdo jej milují“.*

Bohatí ať se radují z toho, že jsou sníženi, pokud jde o majetky a slávu tohoto světa, poněvadž byli přivedeni ke sdílení nevyzpytatelných bohatství Krista. Ve srovnání s Kristem a Jeho slávou je sláva a bohatství tohoto světa jen květinou, která uvadá a hyne. Když apoštol Pavel našel Krista ve slávě, považoval tyto pozemské výhody jen za ztrátu; a více než to, považoval je jen za smetí. Pro křesťana chlubit se rodem a sociálním postavením znamená chlubit se přesně tím, čím ve svém případě apoštol pohrdal. Kdosi řekl: „Svět pomine a duch světa již pominul ze srdce duchovního křesťana. Ten, kdo zaujímá nejnižší místo, bude velký v Božím království.“ (J. N. D.)

Přitahování k sobě pouty božské lásky, mohou chudý a bohatý nechat za sebou všechny otázky světského postavení a zemského majetku a ve šťastném obecenství se těšit z věcí, které náležejí k tomu velkému společenství, do kterého jsou oba povoláni, k *„účastenství jeho Syna Ježíše Krista, našeho Pána“* (1. Kor. 1,9).

Verš 12: Požehnaný je potom ten člověk, ať je bohatý nebo chudý, jenž unikne těmto léčkám a vytrvá v pokušení, když hledí jen na Pána, aby poznal Jeho myšlenky a chodil v poslušnosti Jeho vůle. Takový bude žít praktický křesťanský život, a až bude stezka víry s jejími zkouškami ukončena, obdrží

korunu života, kterou Pán zaslíbil těm, kdo Ho milují. My se často ve zkouškách vzpouzíme, protože se máme rádi a chceme se bránit a ospravedlňovat, ale jestliže Ho milujeme, měli bychom vytrvat kvůli Němu.

Verše 13-15: Apoštol jde dále, aby nás varoval před jiným charakterem zkoušky. Mluvil o zkoušce víry, která přichází od vnějších okolností (verše 2 a 3). Nyní nás varuje, abychom nesměšovali tuto formu zkoušky se zkouškami, které přicházejí od těla zevnitř. Bůh nás může zkoušet vnějšími okolnostmi, ale Bůh nemůže být pokoušen zlem, ani nepokouší nikoho zlem. My jistě můžeme být pokoušeni zlem skrze žádost, která je v nás, a tak být svedeni k činění zlého. Jidáš byl sveden žádostivostí peněz ve svém srdci a upadl do ďáblova pokušení, aby uspokojil tuto žádost zradou Pána. Žádost uvnitř vedla k hříchu zrady a hřích zrady přivodil smrt.

Verše 16-18: Na rozdíl od zla, které přichází z těla, každé „dobré dání“ a „každý dokonalý dar“ přichází od Boha. Řecké slovo pro „dobré dání“ se vztahuje k dávání, slovo pro „dokonalý dar“ se vztahuje k darované věci. Vše, co je dobré jak ve způsobu dávání, tak i v dané věci, přichází od Boha. On je také Otec světla. Ve fyzickém světě On postavil „světla na obloze nebeské, aby osvěcovala zemi“. On je také zdrojem všeho duchovního světla. Žádná tma nepřichází od Něho. On je nejenom dobré a čisté světlo, ale všechna dobrota a všechno světlo přicházejí od Něho. A u Něho není žádná proměna, ani stín změny. On se nemění s našimi proměnlivými okolnostmi nebo měnícími se náladami.

My máme obdivuhodný výraz Boží dobrotivosti v tom, že nám dal novou přirozenost, abychom byli nějakým druhem prvotin Jeho stvoření. Když v nás vytvořil skrze slovo pravdy tuto novou přirozenost, stáváme se prvotinami nového stvoření.

Verše 19-21: Potom křesťan, místo aby jednal podle zkažených žádostí těla, má být svědectvím o novém stvoření tím, že žije v moci, působící skrze novou přirozenost. Jsme povoláni, abychom jednali v praktickém souladu s touto novou přirozeností. Máme být připraveni slyšet, být pomalí k mluvení a pomalí k hněvu. Slyšet je postoj závislosti, která naslouchá Bohu. Mluvení je vyjádření našich vlastních myšlenek. Máme potom být rychlí k slyšení Božích slov, která vyjadřují Jeho myšlenky a vůli, a pomalí k mluvení slov, která příliš často vyjadřují naši přirozenost a naši vůli. Nadto máme nejenom být pomalí k pronášení myšlenek naší mysli, ale také být pomalí k hněvu, který vyjadřuje city našeho srdce. Hněv člověka nevede k Boží spravedlnosti,

ani k chození v souladu se zbožností. Proto jsme napomínáni, abychom odložili všechnu nečistotu a překypující špatnost srdce, které se zjevují spěšnými slovy a nespravedlivým hněvem. Máme odsuzovat zlo, které leží za zlomyslnými slovy a výbuchy hněvu. Ale to se nestane, když se pokoušíme poslouchat vnější zákon, který jen popouzí tělo, ale tím, že odkládáme jeho každou fázi a přijímáme s tichostí vsazené Boží slovo. Je to Slovo, přijaté do duše ne s rozumováním a otázkami, ale s tichostí, která se poddává tomu, co nám Bůh chce říci. Slovo takto vštípené do duše způsobí to, že nás zachrání od všeho zla těla a světa. Tak jsme nejen zplozeni Slovem, ale jsme proměňováni v charakteru a rosteme v milosti týmž Slovem.

Verše 22-24: Byli jsme napomenuti, abychom byli **rychlí k slyšení** toho, co nám Bůh chce říci ve svém Slově; nyní jsme napomínáni, abychom převáděli do praxe to, co slyšíme. Máme být „**činiteli slova, ne posluchači tolika**“. Je to jen ozvěna slov Pána samého: „*Znáte-li tyto věci, blahoslavení jste, budete-li je činit.*“ (Jan 13,17) Bylo řečeno, že „tato věta se může zdát samozřejmostí; v praxi už není potřeba ničeho více. Jsme tak nakloněni schvalovat nebo obdivovat nějaký skutek nebo zvyk a zůstat u toho, jako kdyby tím byl vykonán náš skutek. Chtějme mít tato prostá slova vždy ve svých uších.“ (Bernard) – Ten, kdo se chlubí, že zná Slovo, a přece ho není poslušný, jen klame sám sebe ohledně svého skutečného stavu před Bohem. Používá Slovo jen jako zrcadlo, aby se na chvíli viděl, a už o tom dále nepřemýšlí. Jeho cesty nejsou Slovem ovládány.

Verš 25: Avšak ten, kdo má novou přirozenost a je ovládán Slovem, shledá, že Slovo je „**dokonalý zákon svobody**“. Zákon ze Sinaje byl napsán na desky z kamene; nenapsal nic na srdce. Říkal lidem, co mají dělat, ale nedal jim touhu ani sílu, aby ho mohli poslechnout. Když mi je přikazováno, abych dělal něco, co nemám touhu dělat, je to otroctví, i když poslechnu. Nuže, skrze Boží slovo máme nejenom dokonalé zjevení Boží vůle, ale také se v nás skrze totéž Slovo narodila nová přirozenost, která má zálibu jednat podle Božího slova. Když je mi přikázáno, abych dělal to, co toužím dělat, je to svoboda. Tak se Boží slovo stává zákonem svobody a ten, kdo je ovládán zákonem svobody, bude požehnaný ve všech svých skutcích.

Verše 26 a 27: Závěrečné verše kapitoly před nás stavějí praktický život pobožnosti podle **Božího slova**, který s sebou přináší **Boží požehnání**. Pouhé předstírání náboženství se rychle ukáže skrze jazyk. Jazyk, který není držený na uzdě, rychle ukáže, že za ním je srdce, ve kterém žádost a špatnost nejsou odsouzeny. Čisté náboženství se neukáže ve slovech, ale v praxi. Povede

k životu, který se projevuje soucitem k zarmouceným a je žitý v oddělení od světa.

Můžeme se snažit jednat podle části verše a zapomínat na druhou část. Můžeme dělat mnoho dobrých skutků, a přece jít ruku v ruce se světem. Anebo můžeme být velmi odděleni od světa a mít nedostatek v dobrých skutcích. Čisté a neposkvrněné náboženství vyžaduje poslušnost obou napomenutí. Ten, kdo vychází vstříc potřebě světa, musí odmítat poskvrnění jeho zlem. Kdosi řekl: „Jeho svatost Jej učinila naprostým cizincem v tak poskvrněném světě; Jeho milost Jej vždy udržovala aktivním v tak potřebném a zarmouceném světě... ačkoli byl nucen vlastnostmi výjevu hříchu kolem sebe, aby byl osamělý, přece byl potřebou a zármutkem, s kterými se setkával, nucen, aby byl aktivní.“ (J. G. B.)

Tak v této první kapitole před nás apoštol staví praktický křesťanský život posilovaný zkouškou a závislostí na Bohu, žitý v moci nové přirozenosti, která ráda slyší a poslouchá Boží slovo; projevuje se v lásce, která vychází k potřebnému ve světě, a přece ve svatosti, jež chodí v oddělení od zla světa.

III.

Křesťanský život – důkaz víry

(Kapitola 2)

Velkým cílem Epištoly je trvat na praktickém křesťanském životě, a tak ochránit věřícího před oddělováním víry od praxe. V první kapitole před nás byl postaven praktický život v pobožnosti, rozvinutý v nové přirozenosti. Ve druhé kapitole je tento praktický život v pobožnosti ukázán jako důkaz pravé víry.

Život víry musí být vždy v nápadném kontrastu k životu světa. Kromě toho je charakterizován skutky víry. To jsou tedy dvě témata druhé kapitoly: předně jako varování těm, kdo vyznávají víru našeho Pána Ježíše Krista, aby se nepřizpůsobili tomuto světu (verše 1-13); za druhé jako varování před pouhým vyznáním víry bez skutků, které jsou ovocem víry (verše 14-26).

1. Nesouhlas života víry s životem světa

Verše 1-3: Svět všeobecně oceňuje lidi ne podle jejich mravní hodnoty, ale podle jejich sociálního postavení a vnějšího zjevu. Ti, kteří mají víru našeho Pána Ježíše Krista, nemají takto usuzovat jeden o druhém. Člověk světa bude mít úctu k člověku dobrého rodu s bohatstvím a sociálním postavením; ale víra nás přivádí do styku s **Pánem slávy**. V Jeho přítomnosti se všichni lidé, ať je jejich postavení ve světě jakkoli vysoké, stávají velmi malými.

Verš 4: Věřící jsou varováni, aby nečinili mezi sebou tyto světské rozdíly, a tak nepodporovali zlé myšlenky posuzováním podle těla, když by pohrdavě smýšleli o chudém člověku kvůli jeho chudobě, anebo pochlebovali bohatému člověku kvůli jeho bohatství.

Verše 5-7: Je vykreslen kontrast mezi způsobem Božího jednání a způsobem mnohých, kteří vyznávají, že jsou věřící. Bůh vyvolil ty, kteří jsou chudí v tomto světě, ale jsou bohatí ve víře. Ačkoli jsou chudí v tomto světě, jsou dědici bohatství budoucího království zaslíbeného těm, kteří milují Boha. Velké náboženské vyznání našich dnů je vystaveno testu. Jak se dívá na svět? Jak jedná s věřícími? A především, jakou cenu pro ně má jméno Krista? Žel, že velké vyznání se ukázalo ve vší své prázdnotě, když má úctu k bohatému, pohrdá chudým, utiskuje věřícího a rouhá se vzácnému jménu Krista.

Verše 8-9: Apoštol píše těm, kteří vyznávali křesťanství, a přitom byli horliví pro zákon (Skutky 21,20). Jak si tedy stojí jejich vyznání křesťanství k podstatě zákona – ke královskému zákonu – jak je představen skrze Krista? Křesťanství se dnes postavilo pod zákon, a proto může být stejně testováno zákonem. Královský zákon je zákon lásky. Pán mohl říci, že první a velké přikázání je: „*Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a ze vši duše své a ze vši mysli své,*“ a dodal, že druhé, podobné jemu je: „*Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.*“ Milovat Boha a milovat svého bližního znamená naplnit celý zákon. Bylo by nemožné porušit všechny ostatní zákony, jestliže tyto dva by byly zachovávány. Zákon lásky je královský zákon, který vládne nad každým jiným zákonem. Naplnit tento zákon znamená dělat dobře. Vyznávající věřící, který se ohlíží na osoby, zjevně nemiluje svého bližního jako sebe samého. Naopak, smýšlí více o svém bohatém bližním než o svém chudém bratrovi. Tak je usvědčen jako přestupník.

Verše 10 a 11: Bylo by zbytečné namítat, že všechny ostatní zákony jsou dodržovány, jestliže tento je porušen. Provinit se v jednom bodu znamená být vinen všemi, stejně jako zlomení jednoho článku v řetězu přivodí pád celého zavěšeného břemene.

Verše 12 a 13: Jestliže vyznáváme víru v našeho Pána Ježíše Krista, máme přirozenost, jejímž zálibením je dělat to, co si Bůh od nás přeje, abychom to činili. To je skutečná svoboda. Z toho potom plyne, že naše řeč a skutky mají být v souladu s tímto zákonem svobody.

Bůh se zálibením ukazuje milosrdenství. Jestliže vyznáváme víru našeho Pána Ježíše Krista a neukazujeme milosrdenství, nejsme v souladu s požadavky nové přirozenosti, která s oblibou vykonává milosrdenství spíše než soud. Mít nedostatky v prokazování milosrdenství na nás může přivést Boží kárání v Jeho vládě.

2. Skutečnost víry, dokázaná skutky víry

Verš 14: To, co člověk říká, je testováno tím, co činí. Může říkat, že má víru, ale pouhé **tvrzení**, že má víru, je bez užitku, pokud není doprovázeno skutky, které prokazují skutečnost jeho víry.

Verše 15-17: Nikdo si nebude myslet, že by bylo byt' nejmenší dobro v tom, když se pouze **řekne** potřebnému člověku: „*Jdi v pokoji, shřej se, a najež se,*“ a přitom **neuděláme** nic, abychom potřebě vyšli vstříc. Slova, ať jsou jakkoli

krásná, nebudou k ničemu, pokud nebudou doprovázena skutky. „*Tak i víra, nemá-li skutků, mrtvá jest, jsouc samotná.*“

Verš 18: Skutky víry jsou tedy důkazem víry před lidmi. Víru nemůžeme vidět. Proto pro dokázání existence víry potřebujeme něco pro oči. Někdo snad řekne: „*Ty víru máš a já mám skutky.*“ Říká jakoby: „Ty se chlubíš svou vírou a jsi lhostejný ke skutkům. Ale jestliže máš víru, **ukáž** mi ji; a jak mi můžeš ukázat víru bez skutků? Já ti mohu ukázat svou víru skrze skutky.“

Verše 19 a 20: Židé věřili, že Bůh je jeden. To je pravda. Dáblové tomu také věří a jejich víra působí, že se třesou, ale nepřivede je to do vztahu k Bohu. Tak nějaký člověk může věřit, **co je pravda ohledně Boha**, a přece **nemít víru v Boha**. Víra je ovocem nové přirozenosti, která důvěřuje v Boha a dokazuje svou existenci svými skutky. Potom člověk, jenž říká, že má víru, a přece je „*bez skutků*“, je marný člověk a jeho víra je pouze mrtvým vyznáním. Takový je stav rozsáhlého vyznání křesťanstva, kde jsou schvalovány pravdy a jsou činěny „*skutky*“, ale bez víry, která člověka přivádí do osobního dotyku s Kristem.

Verš 21: Apoštol předkládá dva případy ze Starého zákona, aby ukázal, že předně: víra, která má Boha za svůj předmět, přináší skutky; a za druhé: že skutky, které vycházejí z víry, mají určitý charakter. Jsou to **skutky víry** a ne pouze **dobré skutky**, jak jim lidé říkají.

Apoštol se nejprve zmiňuje o Abrahamovi a ukazuje, že byl „ospravedlněn ze skutků, když obětoval Izáka, svého syna, na oltáři“. Svým skutkem dokázal, že má tak absolutní víru v Boha, že věří, že Bůh může jednat způsobem protivícím se všemu, co člověk ve své historii zakusil.

Verš 22: Zde tedy vidíme nejen skutky, ale že víra působila s jeho skutky. Je tedy zřejmé, že když apoštol mluví o skutcích, které dokazují naši víru, má na mysli nejen pouhé dobré skutky, jak je přívětivá povaha může konat, ale jen ty skutky, jaké může přinést víra. Jsou to skutky víry. A takovými skutky je víra učiněna dokonalou. Jestliže apoštol na jedné straně trvá na skutcích jako testu víry před lidmi, na druhé straně trvá na víře jako testu skutků.

Verš 23: Takto bylo praktickým způsobem naplněno Písmo, které říká: „*Abraham uvěřil Bohu.*“ Velmi požehnaným způsobem dokázal svou důvěru v Boha s tím výsledkem, že Bůh se k němu znal a nazval ho „*přítelem Božím*“.

Verš 24: Tak je objasněno, že „*skutky ospravedlněn je člověk, a ne vírou toliko*“. Je však stejně tak jasné, že apoštol nemluví o ospravedlnění před Bohem skrze smíření za hříchy, ale o ospravedlnění viditelném lidem. Apoštol

Pavel mluví o ospravedlnění před Bohem, a pak říká: „*Byl-li Abraham ze skutků spravedliv učiněn, má se čím chlubit, ale ne před Bohem.*“ (Řím 4,2) Jakub mluví o ospravedlnění před lidmi a ptá se: „*Abraham otec náš, zdali ne ze skutků ospravedlněn jest?*“ Jako výsledek toho byl nazván „*přítelem Božím*“, a to jistě bylo něco, čím se mohl chlubit.

Verše 25 a 26: V historii Raab vidíme jinou působivou ilustraci **skutků víry**. Byla to žena špatné pověsti a udělala to, co lidé zavrhuji jako zradu své země. A přece její skutek dokázal, že měla takovou víru v Boha, že přes všechno zdání opaku uznávala, že Izraelité jsou v Boží přízni a že Jericho je určeno k záhubě.

Oba případy dokazují, že pouhé vyznání víry nestačí. Musí tu být skutečnost, jak je dokázána skutky víry. „*Jako tělo bez duše jest mrtvé, tak i víra bez skutků jest mrtvá.*“

V obou případech skutky dokazují existenci víry v Boha, ale činí to pro svůj zvláštní charakter. Ani v jednom případě to nejsou skutky, jež by přirozený člověk mohl schválit. Abraham jde zabít svého syna a Raab předat svou poslušnost Bohu a, jak by člověk soudil, zradit svou zem. To nejsou „dobré skutky“, jak o nich mluví lidé. Praktický život křesťana se má skutečně vyznačovat „dobrymi skutky“, jak to apoštol už ukázal výzvou k věřícím, aby „*navštěvovali sirotky a vdovy v souženích jejich*“. Ale skutky, které prokazují víru, jsou tak v rozporu s přirozeností, že jsou-li posuzovány bez víry, budou každým poctivým člověkem odsouzeny. Takto na základě Boží vůle a v podání se jí víra plodí zvláštní skutky a ty skutky dokazují víru.

V průběhu kapitoly je vyznání víry v našeho Pána Ježíše Krista testováno dotazy:

Jak si stojí ve vztahu k chudému (verše 1-6)?

Jak jedná s věřícími (verš 6)?

Jak nakládá s vzácným jménem Krista (verš 7)?

Jak si stojí ve vztahu ke královskému zákonu (verše 8-11)?

Jak si stojí ve vztahu k zákonu svobody (verše 12 a 13)?

A nakonec: Jak si stojí ve vztahu ke skutkům (verše 14-26)?

IV.

Různé druhy špatnosti těla

(Kapitola 3 a 4)

Ve 2. kapitole nám apoštol dal různé testy, kterými můžeme zkusit skutečnost při těch, kteří vyznávají víru našeho Pána Ježíše Krista.

Ve 3. a ve 4. kapitole jsme varováni před sedmi různými formami zla, které charakterizují křesťanské vyznání a do kterých, pokud milost nezasáhne, je v stavu upadnout každý věřící:

1. jazyk nedržený na uzdě (3,1-12);
2. závist a svár (3,13-18);
3. bezuzdná žádost (4,1-3);
4. přátelství světa (4,4);
5. pýcha těla (4,5-10);
6. zlé mluvení jednoho o druhém (4,11.12);
7. svévole a sebedůvěra (4,13-17).

1. Jazyk nedržený na uzdě (3,1-12)

Verš 1: Apoštol uvádí svá varování ohledně bezuzdného užívání jazyka napomenutím, abychom nebyli mnozí učitelé. Apoštol nemluví o správném užívání daru vyučování (Římanům 12,7), ale o náchylnosti těla vyžívat se v poučování druhých a v jeho touze účastnit se služby. Tato tendence asi vězí ve všech, ať mají dar nebo ne. I tam, kde existuje dar učení, tělo, je-li mu to dovoleno, ho snadno může užít, aby sytilo svou vlastní marnivost. Ale nezávisle na vlastnictví nějakého daru jsme všichni v nebezpečí, že budeme chtít učit druhé tomu, co je dobré, a zapomínat, že my sami jsme schopni zklamat v těch samých věcech, před kterými varujeme. Kdosi řekl: „Je snadnější vyučovat druhé, než se ovládat sám,“ a dále: „Pokora v srdci činí člověka pomalým k mluvení.“ Učit druhé a sám chybovat jen zvyšuje naši provinilost.

Verš 2: Vzpomeňme si, že když opravujeme druhé, sami můžeme být přestupníky, neboť „v mnohém zajisté klesáme všichni“, i když to občas činíme nevědomky. Žádným způsobem není tak snadné se provinit, jako ve slovech.

Člověk, jenž umí držet svůj jazyk na uzdě, bude plně vyrostlý křesťan, dokonalý muž, schopný řídit všechny ostatní údy svého těla.

Verše 3-5: To apoštola vede, aby nás varoval před bezuzdným používáním jazyka. Udidlo v ústech koně je malá věc, ale můžeme jím přinutit koně k poslušnosti. Kormidlo je malá věc, ale mohou jím být řízeny velké lodě přesto, že jsou hnány „*prudkými větry*“. Tak i jazyk je malý úd, který může ovládat celé tělo, jestliže ho umíme řídit jako kormidelníci. Nemá-li uzdu, může se jazyk stát prostředkem k vyjadřování marnosti našich srdcí, když zavrhuje druhé a vyvyšujeme sami sebe, neboť se dokáže chlubit „*velkými věcmi*“. Může se tak stát zdrojem mnohého zla, neboť ačkoli je „*malý úd*“, podobá se malému ohni, který dokáže zničit les.

Ruka a noha se mohou stát nástroji k provádění vůle těla. Ale žádný úd těla nevyjadřuje naši vůli, nevystavuje naši slabost a nezjevuje pravý stav našeho srdce tak ochotně a snadno jako jazyk. Je snadno podnícen špatností srdce a zapaluje ostatní. Takovým způsobem působí nekonečnou spoušť jedním jediným marným nebo zlým slovem.

Verš 6: Apoštol popisuje jazyk jako oheň, který těžkost nejen plodí, ale který ji ještě živí. Je schopný dát vznik každé formě nespravedlnosti, a tak se stává světem nepravosti. Svými zlými podněty může vést každý úd těla ke znečištění a uvést do činnosti celý běh padlé přirozenosti. Zlí duchové pekla nalézají v jazyku ochotný nástroj pro své ničivé dílo, takže může být řečeno, že „*je rozněcován od ohně pekelného*“.

Verše 7 a 8: Jazyk nemůže být zkrocen přirozeností. Každý druh stvoření je lidmi krocen, ale nikdo nemůže zkrotit jazyk. Je to nepoddajné zlo, plné smrtelného jedu. Nejenže poskvrňuje tělo, ale může otrávit mysl. Pravdivě bylo řečeno: „Většina těch, kteří by se styděli někoho udeřit, nedokáže zadržet vášnivě nebo tvrdé slovo proti svému bližnímu.“ Jak snadné je nerozmysleným nebo nepřívětivým slovem otrávit smýšlení bratra vůči bratrovi.

Verše 9-12: Nadto jazyk umí být naprosto nejednotný, neboť zatím co je schopný chválit Boha, umí také zlořečit člověku učiněnému v Boží podobnosti. Ze stejných úst může vycházet žehnání i zlořečení. To je proti přírodě, neboť žádná studna nemůže vydávat sladkou a hořkou vodu, ani fíkovník nenese olivy, ani vinná réva fíky. Podle Božího pořádku věc určité povahy působí ovoce téže povahy. Křesťané, kteří jsou narození z Boha a mravně účastníci božské přirozenosti, mají být v řeči i skutcích souhlasní s Božími způsoby.

Apoštol nemluví o jazyku, když je užíván v milosti a kontrolován Duchem, ale o jazyku, užívaném pod vlivem těla a uváděném v činnost ďáblem. Nic než moc Ducha, naplňující srdce milostí Krista, nemůže omezit jazyk. Když se srdce těší z milosti a lásky Krista, jazyk bude mluvit v milosti z hojnosti srdce.

2. Závist a svár (3,13-18)

Když apoštol ostrými výrazy ukázal zlo nevázaného jazyka, varuje nyní před závistí a svárливostí. V tomto spojení vykresluje ostrý kontrast mezi moudrým člověkem a těmi, kdo v srdci živí závist a svár.

Verš 13: Moudrý člověk, který má porozumění Božím myšlenkám, se jako takový prokáže ne chlubitvými slovy, ani nutně mluvením, ale dobrým **jednáním a skutky** vykonávanými s tichostí, která je výsledek pravé moudrosti. Příliš často se tělo snaží ukázat se chlubitvými slovy a nápadnými skutky. Moudrý muž takto nejedná.

Verše 14 a 15: V protikladu k moudrému člověku tu jsou takoví, kteří nechávají ve svém srdci působit hořkou závist a svárливost. Zlo jako vždy začíná v srdci. A závist v srdci vede k chlubení a chlubení je lhaní proti pravdě. Jak často se bude závistivý člověk snažit ukrýt svou závist tím, že bude prohlašovat, že nemá žádný zlý úmysl ve svém srdci, ale jen se staví proti zlu a zastává pravdu. Jestliže pod záminkou, že chceme ukázat nějaké zlo a říkáme bratru jen pravdu pro jeho dobré, s rozmyslem říkáme věci, které jsou urážející, můžeme si být naprosto jisti, že za našimi urážejícími slovy je špatnost v srdci. Jak často jsou ta nejhorší slova omlouvána citováním verše: „*Lepší jest domlouvání /pokárání/ zjevné, než milování tajné /skrytá láska/. Věrné jsou rány od přítele.*“ Jak málo takových by mohlo citovat slova, která bezprostředně předcházejí a která nás mají varovat, abychom neužívali tohoto místa Písma lehkovážně, neboť se ptají: „*Kdo ostojí před závistí?*“ (Přisl. 27,4-6)

Jak snadno klameme sami sebe ve snaze se omluvit. Jak snadno ospravedlňujeme svou špatnost tím, že říkáme, že jednáme s věrností. Špatnost je velmi obvyklé býti v našich srdcích. A přece jak zřídka kdy někdo vyzná, že ve svém srdci sytil zlé city nebo že svými rty vyslovil zlá slova.

Hořká závist a svárливost nejsou výsledky moudrosti shůry. Jsou to zemské vlastnosti, nikoli nebeské. Vyjadřují city starého člověka, nikoli toho nového. Jsou z ďábla a ne z Boha.

Nadto je dobré, když si uvědomíme, že závist je vždy vyznáním pocitu méněcennosti. Závidět nějakému člověku s velkým příjmem znamená připouštět, že náš příjem je menší. Stejně tak být žárlivý vůči někomu, kdo má dary, znamená vyznat, že náš dar je menší.

Verš 16: Jestliže závist a svárlivost v srdci vedou k chlubitvým a lživým slovům ve snaze omluvit a přikrýt závist, pak chlubitvá a pokrytecká slova vyvolají nepořádek a zmatek, které otvírají dveře „*všelikému dílu zlému*“. Zde opět je jasnými a zkoumajícími slovy obnažen kořen každého výjevu nepořádku, který se vyskytuje mezi Božím lidem. Hořká závist a svárlivost v srdci, nalézající vyjádření v chlubných a klamných slovech, vedou k „*nepořádku i všelikému dílu zlému*“.

Ach, „Já“! Kolik srdcí je zlomeno;
jaké množství krve je vzbouřeno
slovem ve špatnosti vysloveným –
pouhým jedním slovem tvrdým!

Verše 17 a 18: V ostrém kontrastu k činnostem starého člověka, vyznačujícího se závistí a svárem, před nás apoštol v závěrečných verších staví krásný obraz nového člověka, vyznačujícího se „*moudrostí, která je shůry*“. Víme, že nahoře je posazen ve slávě Kristus, a od Boha je „*nám učiněn moudrostí*“. Kristus je Hlava těla a všechna moudrost Hlavy je nám k dispozici. Pravdivě bylo řečeno: „Je tak rád Hlavou nejprostšímu věřícímu, jako apoštolu Pavlovi. Byl Hlavou a moudrostí apoštolovi, ale je připraven být Hlavou a moudrostí nejméně inteligentnímu křesťanovi.“ Jak pravdivá jsou tato slova, neboť týž oddíl, který nám říká, že „*Bůh vyvolil bláznivé věci světa*“, nám ihned dodává: „*Vy pak jste z něho v Kristu Ježíši, který učiněn jest nám moudrost od Boha.*“ (1. Kor. 1,27.30) Žel, naše vlastní domnělá moudrost nám často brání v tom, abychom měli užitek skrze moudrost shůry – moudrost naší Hlavy. Je pro nás dobré, když uznáme svou pošetilost a uvrhneme se na moudrost, která je v Kristu, naší Hlavě, abychom zjistili, že ať už jsme od přirozenosti jakkoli málo inteligentní, obdržíme moudrost pro každý detail našeho života a služby.

Jestliže se vyznačujeme moudrostí shůry, poneseme krásný charakter Krista. „*Moudrost, která jest shůry, nejprve zajisté jest čistá, potom pokojná, mírná, povolná, plná milosrdenství a dobrého ovoce, bez předsudků, bez přetvářky*“. Co je to, ne-li krásný popis Krista, když procházel tímto světem?

Moudrost Hlavy nejprve jedná s naším srdcem. Povede nás k tomu, abychom soudili skryté zlo, takže můžeme být čistí srdcem. Potom nás v našem styku s druhými bude učit, abychom byli pokojní. Bude omezovat náš jazyk a přirozenou náklonnost k hádkám, a tak nás povede k tomu, abychom hledali pokoj. Když budeme hledat pokoj, budeme se vyjadřovat s mírností a ne podle násilného způsobu těla. Místo agresivity těla, jež se vždy snaží uplatnit, budeme ustupovat druhým s ochotností vyslechnout, co snad chtějí říci. Nadto moudrost šůry je připravena raději prokazovat milosrdenství, než rychle odsuzovat. Je „*bez předsudků*“ a „*bez přetvářky*“. Nesnaží se předstírat velkou moudrost kladením nekonečných otázek. Vyznačuje se prostotou a upřímností. Moudrost šůry takto přináší ovoce spravedlnosti, které je rozséváno v duchu pokoje těmi, kdo se snaží přinášet pokoj. Moudrost získaná od Hlavy nikdy nedá vzniknout výjevům nepořádku a sváru. Ten, kdo se vyznačuje touto moudrostí, bude působit pokoj. A ve stavu pokoje, který byl vytvořen, bude sklízet ovoce spravedlnosti.

Jaké svíravé hoře bylo prolomeno;
jaké množství lásky probuzeno
v moudrosti řečeným slovem –
jediným mírným slovem jen.

3. Bezuzdná žádost (4,1-3)

Verše 1-3: Apoštol mluvil o nepořádku a svárliivosti mezi těmi, kteří vyznávají, že jsou Boží lid. Nyní se ptá: „*Odkud jsou války a boje mezi vámi?*“ Stojí na válkách mezi Božím lidem až k žádostem srdce, které jsou vyjadřovány údy těla. Aby tělo uspokojilo své vášně, je připraveno zabíjet a bojovat. V doslovném smyslu to je pravdivé o světě a jeho válkách. V mravním smyslu, jestliže jsme rozhodnutí provádět svou vlastní vůli, bude tělo nemilosrdně snižovat a drtit každého, kdo brání splnění našich přání.

Jestliže tato přání jsou legitimní, není nutné bojovat mezi sebou, abychom je obdrželi; můžeme je žádat od Boha, aby nám je dal. Žel, že příliš často nedostáváme odpověď na své modlitby, protože snad prosíme se zlými pohnutkami, abychom uspokojili nějakou rozkoš.

4. Přátelství světa (4,4).

Verš 4: Žádost těla vede apoštola k tomu, aby nás varoval před přátelstvím světa, který nabízí všechny příležitosti k uspokojení žádosti. Svět se vyznačuje žádostí těla, žádostí očí a pýchou života. Své nepřátelství vůči Bohu zjevil zavržením a ukřižováním Božího Syna. Pro někoho, kdo vyznává, že má víru v Pána Ježíše, znamená uzavřít přátelství se světem, jenž ukřižoval Božího Syna, totéž, jako dopustit se duchovního cizoložství. „*Přátelství světa je nepřátelství vůči Bohu.*“ Náš postoj ke světu jasně vyhláší náš postoj k Bohu. „*Ta, která se chová rozmařile, je mrtvá, i když žije,*“ prohlašuje apoštol Pavel (1. Tim. 5,6). Zvyknout si na světské věci přivádí smrt mezi duši a Boha. „*Miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy v něm.*“ (1. J. 2,15) „*Kdo tedy chce být přítelem světa, stává se nepřítelem Božím,*“ říká apoštol Jakub.

5. Pýcha těla (4,5-10)

Verše 5 a 6: Apoštol pokračuje a ukazuje, že za přátelstvím se světem leží pýcha těla. Tělo si žádá něčím být a přirozeně se obrací ke světu. Snaží se najít v jeho bohatství, sociálním postavení a počtech to, co uspokojí jeho touhu po vyznamenání. Není to nadarmo, že Písmo nás varuje před světem. A Duch, který přebývá v křesťanech, nás nepovede k tomu, abychom si žádali věci světa. Naopak, Duch dává milost, abychom mohli vzdorovat světu a tělu, jak je psáno: „*Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost.*“ Jsme-li spokojeni s tím, že budeme malí a ničím v tomto světě, je tu síla a milost ke vzdorování tělu a světu.

Verš 7: Proti pýše těla má působit sedm následujících napomenutí. Všechna se tak staví proti přirozené pýše našeho srdce, že nic, než milost daná Duchem, nám nedovolí jim nějakou mírou vyhovět.

Apoštol předně říká: „**Poddejte se tedy Bohu.**“ Jen milost nás povede k poddání se. Pocit Boží milosti a dobrotivosti nám dá takovou důvěru v Boha, že duše se ráda vzdá své vlastní vůle a poddá se Bohu. Místo aby se křesťan snažil někým a něčím být ve světě, s radostí přijme okolnosti, které Bůh nařizuje. Pán Ježíš je dokonalým příkladem takového, jehož důvěra v Boha Ho vedla k tomu, aby se úplně poddal Bohu. Ve velmi bolestivých okolnostech, kdy byl zavržen městy, v nichž vykonal své zázraky lásky, řekl: „*Jistě, Otče, že se tak líbilo před tebou.*“ (Mat. 11,26)

Apoštol za druhé napomíná: „**Vzepřete se ďáblu, i uteče od vás.**“ Poddát se Bohu a být spokojeni s tím, co máme, nám dovolí odporovat pokušením od

dábla, který se pokouší provokovat nás věcmi tohoto světa. Tak jako při pokušení našeho Pána, ďábel nás může pokoušet skrze přirozené potřeby, náboženským povznesením nebo světským majetkem. Jestliže ale těmto pokušením čelíme mečem Ducha, kterým je Boží slovo, jeho léčky budou odhaleny a on nebude moci obstát proti milosti Ducha, jenž v nás přebývá. Pán triumfoval nad Satanem a v Jeho milosti můžeme my odporovat ďáblu, takže od nás musí utéci.

Verš 8: Za třetí jsme napomínáni: „**Přiblížte se k Bohu, a přiblíží se k vám.**“ Když se vzepřeme ďáblu, musí utéci a zanechat duši volnou, aby se blížila k Bohu a shledala, že On je nám velmi blízko. Jestliže Ho vždy stavíme před sebe, jako Pán na své dokonalé stezce, shledáme tak jako On, že Bůh je po naší pravici, a když je nám blízko, nepohneme se (Žalm 16,8). Blížit se Bohu je vyjádřením aktivní důvěry v **Něho** a závislosti **na Něm**, pocházející ze srdce, které je milostí přivedeno k tomu, aby našlo Jeho trůn jako trůn milosti.

Apoštol za čtvrté říká: „**Očistěte své ruce.**“ Jestliže se máme blížit Bohu, musíme odsoudit každý skutek, nehodící se do Jeho svaté přítomnosti, a nedávat své ruce na nic, co znečišťuje.

Páté napomenutí zní: „**Očistěte srdce vy, kteří jste dvojité mysli.**“ Nestačí očistit ruce. Musíme také soudit zlo našich srdcí. Farizeové se velmi předváděli s vnějším očišťováním umýváním rukou, ale Pán musí říci: „*Jejich srdce je daleko ode mne.*“ (Marek 7,3.6) Ten, kdo vystupuje na horu Hospodinovu a stojí na Jeho svatém místě, musí mít „*ruce nevinné a srdce čisté*“ (Žalm 24,4). Srdce je sídlo křesťanových náklonností. Ty musejí být očištěny od každého předmětu, který je neslučitelný s Boží vůlí.

Verš 9: Za šesté apoštol říká: „**Bud'te zarmoucení a kvělte.**“ Jsme-li vedeni milostí Ducha Božího, budeme cítit vážný stav vyznávajícího Božího lidu a v jeho smutném postavení nenajdeme žádný důvod k radosti. Křesťan skutečně má radosti, které mu nikdo nemůže vzít, a může se radovat z Boží milosti, která působí uprostřed zla posledních dnů. Nicméně prázdný smích vyznávajícího náboženského světa a jeho falešné radosti, kterými klame sám sebe a hledá nějakou úlevu od svých břed, povede srdce, které je dotčeno milostí, aby naříkalo a plakalo.

Verš 10: Apoštol za sedmé říká: „**Pokořte se před Pánem, a on vás povýší.**“ Jistě se máme proč kořit, když myslíme na stav těch, kdo vyznávají, že jsou

Božím lidem, ale nad to nade všechno se musíme kořit kvůli tomu, co nalézáme ve svém vlastním srdci. Kořit se znamená být v přítomnosti Pána. Je to vnitřní dílo, kterým si duše uvědomuje vlastní bezcennost v přítomnosti Boží velikosti. Přirozený sklon je snaha se vyvýšit sami před druhými. Jen milost nás povede, abychom se kořili před Pánem. Když tak činíme, On nás ve svůj čas pozvedne. Když se pokoušíme povýšit sami, budeme pokořeni.

Všimneme si, že těchto sedm napomenutí zahrnuje to, že jsme uprostřed rozsáhlého vyznání charakterizovaného zlými věcmi, před kterými jsme varováni. Křesťanstvo je daleké toho, aby se poddalo Bohu a vzepřelo ďáblu. Místo toho se stále více vzpouzí proti Bohu a poddává se ďáblu. Bezstarostné na svých cestách a plné žádostí ve svých náklonnostech jde svou cestou se smíchem a veselím místo se zármutkem a kvílením. Je pyšné na své skutky, místo aby bylo pokorné kvůli svému stavu. Nadto dát odpověď na tato napomenutí je možné jen v síle a milosti Ducha, který v nás přebývá (verš 5). Když si ti, kteří jsou vedeni Duchem, uvědomí stav, ve kterém se nalézá vyznávající křesťanstvo, budou tím ochráněni od pýchy. Budou vedeni k pokoření se před Bohem, aby našli **milost** uprostřed všeho toho selhání, a **slávu** v budoucím dni, kdy ti, kteří se sami nyní pokoří, budou vyvýšeni, neboť „*mnozí první budou poslední a poslední první*“ (Marek 10,31).

6. Zlé mluvení jednoho o druhém (4,11 a 12)

Verše 11 a 12: Apoštol nás varoval před pýchou těla, které se snaží vyvýšit sebe. Nyní nás varuje před snahou snižovat druhé tím, že o nich špatně mluvíme. Mluvit špatně o druhých je nepřímý pokus vyvýšit sám sebe. Zlé mluvení je tedy výplod naší vlastní důležitosti. Láska nechce a nemůže špatně mluvit. Z hojnosti srdce mluví ústa. Proto zlé mluvení je jistým ukazatelem, že v našem srdci má místo pýcha a špatnost a nikoli láska.

Kromě toho ten, kdo mluví zle o svém bratrovi, zapomněl na královský zákon, který nás napomíná, abychom milovali svého bližního jako sebe samého. Zákon také výslovně stanoví: „*Nepromluvíš proti bližnímu svému křivého svědectví.*“ Už podle zákona nemá náš bratr být znevažován, ale má být předmětem lásky a jeho vážnost má být bezpečná ve rtech jeho bratří. Je-li tomu jinak, nežijeme podle standardu zákona. Pak je jasné, že mluvíme-li zlé proti našemu bratrovi, znamená to mluvit proti zákonu. Místo abychom byli činitelé zákona, jednáme, jako kdybychom stáli nad zákonem. Soudíme zákon, místo abychom dovolili, aby zákon soudil nás. Kromě toho přestupovat zákon znamená opovrhovat Vydavatelem zákona a uchvacovat

Jeho místo. Jestliže náš bratr udělal něco zlého, Vydavatel zákona je mocen jej zachránit nebo odsoudit podle své dokonalé moudrosti. Kdo jsme my, abychom soudili druhého?

Máme tedy být lhostejní ke špatnosti v druhém? Vůbec ne. Jiná místa Písma nás vyučují, jak mám jednat se zlem, když vznikne ta smutná nutnost. Toto místo Písma nás varuje před **zlým mluvením**. Ten, kdo zle mluví proti svému bratrovi, nejedná se zlem a ani nemá úmysl tak činit. Prostě mluví zle proto, aby znevážil svého bratra. Kéž bychom si vzpomněli, když jsme pokoušeni trochu uspokojit naši sebeobhajovací zlomyslnost zlým mluvením o našem bratrovi, že nejen klesáme pod to, co se sluší na křesťana, ale že ani neplníme spravedlnost zákona.

7. *Svévole a sebedůvěra (4,13-17)*

Nakonec nás apoštol varuje před dvěma zly, která jdou často pospolu – před svévolí, která v okolnostech vynechává Boha (verše 13 a 14), a sebedůvěrou, která vede k chlubení se vlastními aktivitami (verše 15-17).

Verše 13 a 14: Aniž by se zmiňovalo o Bohu nebo o našich bratrech, tělo řekne: „**Půjdeme do toho a toho města a zůstaneme tam rok a budeme obchodovat a vydělávat.**“ Svévole rozhoduje, kam jít, jak dlouho zůstat a co bude konáno. V těchto věcech není nutně něco zlého. Zlé je to, že Bůh není ve všech našich myšlenkách. Život svévole je život bez Boha. Život je viděn tak, jako kdyby naše dny patřily nám. Zapomínáme, že nevíme, co bude zítra, a že náš život je jen pára.

Verše 15-17: Kvůli nejistotě našich okolností a pomíjivému charakteru života je naší moudrostí chodit v pokorné závislosti na Pánu a ve všem chození a cestách říkat: „*Bude-li Pán chtít.*“ Žel, tělo se nejen dovede chlubit konáním vlastní vůle, ale i radovat se ze svého chlubení. Jsme proto varováni, že když víme, co je dobré, a přece ve svévoli odmítáme dělat dobré, je to hřích. Apoštol neříká, že dělat zlé je hřích, ale že hřích je **nedělat dobré**, když víme, co je správné.

V.

Příchod Pána

(Kapitola 5)

Apoštol představil krásu praktického křesťanského života uprostřed rozsáhlého křesťanského vyznání (1. kapitola); dal nám testy, které dokazují skutečnost víry těch, kdo vyznávají našeho Pána Ježíše Krista (2. kapitola); varoval nás před různými druhy zla, které je mezi těmi, kdo vyznávají, že jsou ve spojení s pravým Bohem (3. a 4. kapitola). Nyní v závěrečné kapitole (5. kapitola) jasně rozlišuje mezi dvěma třídami: mezi na jedné straně velkým zástupem pouhých vyznavačů, na druhé straně těmi v jejich středu, kdo mají osobní víru v Pána Ježíše. Když Jakub psal svou Epištolu, dvanáct pokolení tvořilo to velké vyznání a zbožný ostatek pravé věřící. Dnes se tyto pravdy vztahují na vyznávající křesťanstvo a na pravé věřící v jeho středu.

Apoštol před nás staví skutečný stav každé třídy, jedné navenek bohaté a prosperující, druhé chudé a trpící. Předkládá příchod Pána jako ukončení obou stavů. Napomíná pobožné k tichému vytrvání uprostřed utrpení a ukazuje, že utrpení, kterým procházejí, tvoří část Pánovy kázně k jejich pozhledání.

1. Bohatí na tomto světě (5,1-6)

Verše 1-3: Apoštol se nejprve obrací na ty, kteří vyznávají, že znají pravého Boha, a přece nemají osobní víru v Krista a činí bohatství a prosperitu na tomto světě svým hlavním předmětem. Takoví udělají dobře, když budou hledět na soud, který je připraven zachvátit náboženské vyznání, a budou plakat a naříkat při pohledu na bídy, jež na ně přijdou. Nejenže jejich majetky pochybí a jistě budou zkaženy, ale budou prostředkem k jejich vlastní zkáze jako šířající oheň. Jak často už bohatství se všemi možnostmi, které poskytuje pro uspokojení každé žádosti, dokázalo pravdu apoštolových slov, když se stalo prostředkem ke zkáze těla i duše. „*Zlato vaše a stříbro... stráví těla vaše jako oheň.*“ Kromě toho čas rychle pomine, neboť žijeme „*v posledních dnech*“. Tak jsou bohatí v tomto světě varováni, že přichází soud (verš 1), bohatství mizí (verš 2) jsou ničení lidé, tělo i duše, a čas pomíjí (verš 3).

Verše 4 a 5: Neposvěcené bohatství nejen kazí své majitele, ale příliš často vede k okrádání a utlačování chudých, místo aby bylo k jejich dobrému. Nadto nehledě na utlačování chudých, mají bohatí sklon k životu v marném luxusu, v němž se nedbá a zapomíná na chudé. I ohledně křesťanů kdosi pravdivě řekl: „Bohatství je pro nás skutečným nebezpečím, protože živí pýchu a odvádí srdce od chudého, s kterým se Pán sám spojil v tomto světě.“ (J. N. D.)

Nicméně chudí jsou ve zvláštní péči Pána. On není lhostejný k jejich potřebám, není hluchý k jejich volání. Pán sám se stal chudým, abychom my Jeho chudobou zbohatli. Evangelium je posláno chudým. A Bůh vyvolil „*bláznivé*“, „*slabé*“, „*nízké*“ a „*opovržené*“ tohoto světa. Jistě jsou tu také někteří mocní a někteří urození, kteří jsou povoláni, ale Písmo říká: „*Ne mnozí*.“ (1. Korintským 1,26-29)

Verš 6: Bohatí dále nejen ošidili a zanedbali chudého, ale odsoudili a zabili Spravedlivého. Ten, jenž říká: „*Jsem chudý a núzný*“, není žádán blahobytným vyznáním, které říká: „*Bohatý jsem a zbohatl jsem*.“ Bohatí v Izraeli odsoudili a zabili Spravedlivého; bohatí v křesťanstvu Mu vykazují místo za svými dveřmi (porovnej s Žalmem 40,18 a Zjevením 3,17).

2. Chudí stáda (5,7-11)

Verše 7 a 8: Bůh není lhostejný ke křivdám činěným Jeho chudému lidu, ani k zavržení Krista světem. V přítomné době Bůh všeobecně neukazuje žádným veřejným zásahem svoji péči o svůj lid. Když zasáhne, bude to v soudu nad světem. V přítomné době jedná v milosti, když nechce, aby kdo zahynul. Pro Jeho veřejný zásah musíme vyčkat příchodu Pána. O tomto času se apoštol zmiňuje, když říká: „*Trpěliví buďte, bratři, až do příchodu Páně*.“ Vzhledem ke všemu, co snad lid Páně má trpět, jsou před něj postaveny tyto dvě věci: nutná trpělivost v přítomné době a blízký příchod Pána.

Když Pán přijde, bude zjevné, že Bůh není lhostejný k utrpení a křivdám učiněným Jeho lidu. Když přijde, soužení zachvátí ty, kteří jej soužili, a ti, kteří byli souženi, budou uvedeni do „odpočinku“ (2. Tes. 1,6-10). Mezi tím je Boží lid povolán, aby projevoval trpělivost jako rolník, který musí pracovat „s dlouhočekáním“, čekaje na drahé ovoce země. Když Pán přijde, Jeho lid bude v nebeském požehnání sklízet vzácné ovoce své dlouhé trpělivosti. S výhledem na vzácné ovoce, které máme obdržet, a na blízký příchod Pána apoštol říká: „*Potvrzujte srdcí svých (posilněte svá srdce)*.“

Skutečné čekání na Pána – ne pouhé učení o druhém příchodu – bude duši udržovat v oddělení od světa s jeho bohatstvími, radostmi a rozpustilostmi. Pozvedne duši nad všechna utrpení a přezírání, ať už přicházejí z kterékoli strany. Umožní duši trpělivě snášet každý boj a chodit v tiché důvěře, nezlořečit, když jí je zlořečeno, nehrozit, když nespravedlivě trpí, tak jako Kristus neodporoval, když byl odsouzen vládci tohoto světa (1. Petra 2,21-23).

Verš 9: Jako výsledek toho nebudeme „*vzdychat (stěžovat si) jedni proti druhým*“. Poněvadž víme, že Pán při svém příchodu vše uvede na správnou míru, jsme napomínáni, abychom chodili v tichosti ducha, spokojeni s věcmi, jak je máme, nestěžovali si na svůj úděl, ani neodsuzovali druhé, kteří se zdají být ve snadnějších okolnostech než my, neboť „*Soudce přede dveřmi stojí*“. Není na nás, abychom soudili, co je pro nás v našich současných okolnostech nejlepší. Stěžovat si znamená odsuzovat se zpochybňováním Jeho cest s námi. Musíme uznat, že Pán je Soudce a ví, co je pro každého nejlepší.

Nadto se musíme vyvarovat ducha stěžování, který je drážděn těmi, kdo nám snad tajně škodí. Není naší věcí snažit se oplácet, ale trpělivě snášet s vědomím, že „*Soudce přede dveřmi stojí*“. Pokoušet se bránit sebe končí příliš často v jednání v těle, a tak se vyjímáme z rukou Soudce a přivádíme se pod odsouzení. Je pro nás dobré mlčelivě snášet s vědomím, že Soudce stojí přede dveřmi. Ten není lhostejný ke křivdám činěným Jeho lidu. Má dokonalou znalost všeho, co se děje, a je ve svém soudu spravedlivý a nestranný. Jeden pravdivě řekl: „Je to věc vší důležitosti, abychom ovládali hnutí přirozenosti. Dělati bychom to, kdybychom viděli před sebou Boha; jistě bychom to dělali v přítomnosti člověka, jemuž si přejeme se líbit. Nuže, Bůh je vždy přítomen. A proto selhání v této tichosti a mírnosti je důkazem, že jsme zapomněli na Boží přítomnost.“ (J. N. D.) Hledejme tedy milost, abychom si pamatovali, že nejen „*se přibližuje příchod Páně*“, ale také, že „*Soudce přede dveřmi stojí*“.

Verše 10 a 11: Apoštol nám připomíná příklad dvou mužů, kteří v minulosti trpěli a vytrvali. Mezi proroky vidíme muže, kteří trpěli nespravedlivě a kteří, místo aby zlořečili svým pronásledovatelům, s trpělivostí snášeli svá utrpení a byli šťastní přes křivdu, která jim byla činěna. Jsou pro nás příklady, když jsme povoláni, abychom nespravedlivě trpěli pro jméno Ježíš a pro svědectví vydané pravdě. Máme jít ve šlépějích Toho, jenž „*hříchu neučinil, aniž jest lest nalezena v ústech jeho. Kterýžto, když mu zlořečili, nezlořečil zase; trpěv, nehrozil, ale poroučel tomu, který spravedlivě soudí*“ (1. Petra 2,22).

23). „*Soudce již přede dveřmi stojí,*“ a my činíme dobře, když přenecháme soud Jemu.

Dále zde máme nádherný příklad Joba. V jeho případě vidíme nejen trpělivost trpícího, ale také „**dokonání Páně**“. Jsme-li v utrpení a trpělivě vytrváme, nakonec shledáme, že „*velmi jest milosrdný Pán a lítostivý*“. Jobův případ je zvláště poučný, poněvadž z jeho trápení se učíme, že ať je nám dovoleno procházet jakýmkoli trápeními, Bůh je užívá pro naši výchovu. Ve všem tom, čím Job prošel, vidíme Boží výchovu a kázeň k požehnání Jeho služebníka. Job začal mít zalíbení ve své vlastní dobrotivosti a důvěřovat ve svou spravedlivost. Aby zrušil Jobovu důvěru v sebe a v jeho vlastní dobré vlastnosti, je dovoleno Satanově špatnosti, aby jej do určitého bodu tříbil hroznými zkouškami. Výsledkem všech zkoušek, jimiž Job prošel od žalobce Satana, od své ženy a od svých přátel bylo, že nejenom zvítězil nad vší mocí nepřítele, ale v těchto utrpeních poznal a odsoudil skryté a netušené zlo svého vlastního srdce. Když si liboval ve své vlastní dobrotě, která byla skutečná a od Boha uznávaná, řekl: „**Oko (mne) vida, posvědčovalo mi.**“ (Job 29,11) Ale nakonec se dostává do Boží přítomnosti a říká: „**Oko mé tě vidí. Protož ošklivím se sám sobě a lituji toho v prachu a v popelu.**“ (Job 42,5.6)

Z Boží milosti je Job vítězně trpělivý ve zkoušce a skrze tutéž milost je přiveden k poznání sama sebe v přítomnosti Pána. Potom, když poznal své vlastní srdce, končí tím, že poznává srdce Pána, neboť shledal, že „*velmi jest milosrdný Pán a lítostivý*“. Když Bůh prozkoumal Jobovo srdce a pokáral jeho nepřátele, hojně mu požehnal, neboť čteme, že „*Hospodin obrátil zajetí Jobovo ... tak že což měl Job, rozmnožil to Hospodin dvojnásobně ... a tak požehnal Hospodin Jobovi k posledku více nežli v počátku jeho*“ (Job 42,10.12).

Verš 12: Apoštol nás varoval před netrpělivostí, když jsme vystaveni křivdám, která by nás vedla k oplácení křivd a zapomínání na to, že „*Soudce přede dveřmi stojí*“. Ale když takto bereme svůj případ do svých rukou, můžeme upadnout v odsouzení (verš 9). Nyní nás varuje, že tu je jiná cesta, jak můžeme zapomínat na Boha a přijít pod odsouzení. Když si stěžujeme na lidi, můžeme zapomenout na Boží přítomnost. Ale také když se sami bráníme, můžeme tak zapomenout na to, co se sluší Bohu, že se budeme snažit potvrdit své výroky neuctivým vzýváním Božího jména, nebe nebo země. Je to krajní neúcta, když v zápalu vášně uijeme božská jména proto, abychom získali důvěru před lidmi. Apoštol proto říká: „*Přede všemi pak věcmi, bratři moji, ..., nechť vaše ano je ano a vaše ne, ne.*“

Verš 13: Apoštol nyní přechází k tomu, aby mluvil o našem velkém zdroji pomoci uprostřed zla. Předpokládá, že jsme uprostřed velkého náboženského vyznání a že Boží pravý lid bude trpět. Varoval nás, abychom, ať už zlo křivd přichází z jakéhokoli zdroje, ať od světa, nebo od našich bratří, máme se vyvarovat stěžování si a snahy oplácet činitelům křivd (verš 9). A nemáme se sami hájit přísaháním (verš 12). Co potom máme dělat? Jeho odpověď je prostá: „*Vede se někomu z vás zle? Ať se modlí.*“ Naším přirozeným sklonem je, že když nám někdo zlořečí, zlořečíme jemu, a obvinění čelíme obviněním, špatnosti špatností. To prostě znamená stavět se tělesně proti působení těla. Boží cesta pro nás je zcela rozdílná a velmi jednoduchá. U každého zla máme Bohem daný zdroj pomoci. Místo abychom brali věci do vlastních rukou, máme je přinášet Bohu v modlitbě. Není nutné, abychom podceňovali zlo; můžeme je zvažovat v celé jeho špatnosti a ošklivosti; ale potom se máme blížit Bohu a položit je před Něj v modlitbě. Tak bude tělesný pocit msty podroben, srdce bude utěšeno a duch upokojen. Kdosi řekl: „V každém případě zármutku je modlitba naším zdrojem pomoci. Uvědomujeme si svou závislost a důvěřujeme Jeho dobrotivosti. Srdce se přibližuje k Němu, vypráví Mu o své potřebě a svém zármutku a pokládá to na trůn a srdce Boží.“

Ale mezi naši duši a Boha mohou přijít nejen naše trápení, ale i naše radosti. Tak nám apoštol říká: „*Je někdo dobré mysli? Ať zpívá chvály.*“ Naše radosti i naše zármutky mají být příležitostí pro obrácení se k Bohu. Východisko našich trápení je v modlitbě a východisko pro naši radost v žalmech (písních chval).

Verše 14 a 15: Apoštol mluvil o křivdách, které trpíme z ruky druhých. Nyní mluví o jiné formě zármutku – o jednání Pána. Vedle toho, co druzí snad činí zlého ve špatnosti, Pán může s námi jednat v lásce pro naše požehnání. Tak nás může postihnout nemoc. Tato nemoc může být z nemocí, obvyklých pro tato smrtelná těla, anebo to může být přímá kázeň od Pána. Ale v obou případech je naším zdrojem pomoci modlitba. Nemáme se na nemoc dívat jako na věc náhody, ale máme v ní vidět ruku Pána. A když se obrátíme na Pána ve víře, shledáme, že je připraven slyšet a odpovědět na modlitbu víry. Jestliže tu byly učiněné hříchy, budou odpuštěny. Zde skutečnost modlitby a hledání modliteb od ostatních vyjadřuje poddání se duše tomu, co Bůh dovolil, místo dávání místa nářkům a reptání, které by byly vyjádřením vzpoury srdce.

Verše 16-18: Modlitba k Bohu může být doprovázena vyznáním někomu druhému. Není tu žádná myšlenka na vyznání nějakému knězi nebo staršímu, ale „*jednoho druhému*“. Bylo pravdivě řečeno: „Ať už je stav zkázy, ve kterém se nalézá Boží shromáždění, jakýkoli, můžeme vždy vyznávat svá pochybení jeden druhému a modlit se jeden za druhého, abychom byli uzdraveni. To nevyžaduje existenci oficiálního pořádku, ale předpokládá to pokoru, bratrskou důvěru a lásku. Nemůžeme vyznávat své viny bez důvěry v bratrovu lásku. Můžeme si zvolit moudrého a diskrétního bratra (místo abychom otevřeli své srdce indiskrétním osobám), ale tato volba nic nemění na stavu duše provinilé osoby. Ne skrývání zla, ale otevření srdce osvobodí jeho pokořené svědomí; možná také tělo.“ (J. N. D.)

Aby nás povzbudil k modlitbě, apoštol obrací naše myšlenky k Eliášovi, aby ukázal, že „*mnoho zmůže modlitba spravedlivého opravdová*“. Eliáš byl člověk týchž pocitů jako my. Jako my měl období selhání a malomyslnosti, jaká máme i my, a přece v odpověď na jeho modlitbu byl zadržen déšť po tři roky a šest měsíců. V jeho příběhu vidíme ukázání vnější moci pod Boží autoritou, neboť Eliáš řekl: „*Živ jest Hospodin, Bůh Izraelský, před jehož obličejem stojím, že nebude těchto let rosy ani deště, jediné vedle řeči mé.*“ (1. Královská 17,1) Zde je nám dovoleno vidět skrytý zdroj tohoto veřejného ukázání moci. **Modlil se a Bůh slyšel a odpověděl na jeho modlitbu.**

Tak se v celé této části Epištoly učíme, že ať je to uprostřed zlých věcí od ostatních, ať je to v nemoci nebo ve zlých věcech, které jsme snad učinili my sami, modlitba je zdrojem pomoci, a modlitba víry – opravdová ponížená žádost spravedlivého člověka – zmůže mnoho.

Verše 19 a 20: Apoštol uzavírá Epištolu tím, že odvádí naše myšlenky od našich křivd a nemocí a vede je k potřebě a požehnání druhých. Jestliže někdo zbloudí od pravdy, láska nebude k bloudícímu lhostejná, ale bude se snažit přivést ho zpět, protože ví, že bude-li napraven, je zachráněn od cesty smrti a jeho hříchy jsou přikryty. Žel, uražená marnivost a špatnost, které plynou z žárlivosti, chtějí k posloužení vlastním cílům odkryt hříchy bloudícího i tehdy, když jsou dávno vyznány a bloudící je napraven. Láska vždy přikrývá to, co bylo odsouzeno a odloženo.

